

bevidst. Men der er en anden Slags beflægtede Skoler, jeg vil tale for, nemlig Folkehøiskolerne, og her vil jeg da bede den ærede Cultusminister huske paa, at der ikke alene boer Folk paa Landet, men ogsaa i Kjøbstæderne. Jeg kan ikke begribe, hvorfor Soro Academies Midler ikke kunne anvendes ogsaa til Folkeskoler i Kjøbstæderne. Jeg har hørt en af Danmarks største Fabrikanter erklære, at det ikke er saameget tekniske Skoler, der mange Gange trænges til, som Skoler, hvori Hovedet og Opfattelsen blev klart. Værte man paany i sin vorne Alder at tænke og føle rigtigt, saa lærte man nok ogsaa bagefter igjen at bruge Haandværksredskaberne. Jeg vil derfor henstille til den ærede Cultusminister, om han, hvis det skulde reise sig en Bevægelse for Oprettelsen af Folkehøiskoler i Kjøbstæderne, da vilde støtte denne Bevægelse. Enhver, som har særdeles noget iblandt Folket, vil forbauses over det Kjendskab til Staten og dens Anliggender, som man finder ude paa Landet; men han vil i samme Grad forbauses over den Ukyndighed i saa Henseende, som man mange Gange finder og det i Forbindelse med megen naturlig Begavelse og en meget hurtig Opfattelse blandt vor Kjøbstadbefolkning. Jeg har med særlig Tilhøielighed talt for Bevillinger i de her angivne specielle Retninger. Det vil altid være min første Opgave at tale for det, der fremmer Landet under Fred; men man maa dog derfor ikke troe, at jeg enten altid skulde vægre mig ved at tale for eller ikke ogsaa have Dret aabent for, hvad der er nødvendigt for Landet under Krig. Saalænge de nordlesvigiske Beboere ere preussiske Soldater, saalænge maae ogsaa alle vi Danske være Soldater, og saalænge Europa staaer i Vaaben, maa ogsaa vi staae i Vaaben; men det danske Folk er et blødt Folk, om det end forstaaer at bære Ulykken, naar den kommer, og jeg vil derfor til enhver Tid hellere være med til at bevillige Tilskud til Sutteriheste end til at bevillige Tilskud til Artilleriheste.

Der er en anden Sag, jeg gjerne vilde omtale i Anledning af en Uttring af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther); det angaaer Posteringen af de geistlige Indtægter. Jeg har med Beklagelse hørt,

at han vil bringe dette Spørgsmaal ind i denne Sæssion; det forekommer mig at være høist utidigt, og det kan jo meget let uden mindste Nytte sluge en overordentlig stor Arbeidskraft. Jeg vil her ved dette Spørgsmaal, for ikke at blive misforstaaet, strax sige, at jeg ingenlunde staaer paa det Standpunkt, som man har tillagt enkelte Andre, at jeg skulde nægte Staten det nøieste Tilsyn med de kirkelige Indtægter; jeg gaaer endogsaa saa vidt, at jeg er nær ved at ønske Statens Tilsyn med flere sociale Institutioner, end det ærede Medlem maaffee aner. Men idet dette er min Mening, er der tre forskjellige Betragtninger af de kirkelige Indtægters Forhold til Staten, som jeg kan forstaae. Den første er den, som er udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen). Han har engang sagt et Ord, der aldrig vil glemmes i Behandlingen af denne Sag; han har sagt, at naar Danmarks Stat er forpligtet ved Grundloven til at understøtte den danske Folkekirkelig blandt Andet med Penge, saa maa denne Kirke ogsaa finde sig i, at Staten forlanger at føre det nøieste Tilsyn med de Midler, der ere henlagte til den. Det kan jeg forstaae, og jeg kan derfor ikke tænke mig nogen kirkelig Pengendgift, som ikke paa en eller anden Maade maa finde sin Sanction her i Rigsdagen. Jeg kan endvidere forstaae det Standpunkt, som hyldes af det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgshov), at Menighederne ere dem, de kirkelige Indtægter fornemmelig tilkomme, og at man derfor ikke maa handle med disse Indtægter uden saavidt muligt at høre Menighederne. Jeg kommer endelig til det 3die Standpunkt, som jeg selv hylder, det nemlig, at jeg troer, at det er billigt først at høre Kirken, uden at det dog skulde være tilladt eller berettiget at være en eneste Skilling af disse Indtægter uden forinden paa en eller anden Maade at have hørt Staten og Menighederne. Men saa kommer der et fjerde Standpunkt til, og det er det, som hævdes af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds. Det gaaer ud paa med et Pennestrog uden videre at tage alle de kirkelige Indtægter ind paa Finantsloven. Det er en særlig drifftig